

Sociaal advocaten | behoefte, vraag en aanbod

Het eerder gepubliceerde onderzoek naar het aanbod van sociaal advocaten schetst een beeld van krimp, vergrijzing, en versnippering. Onderstaande cijfers geven inzicht in hoe het aanbod van sociaal advocaten zich verhoudt tot de vraag naar en behoefte aan gesubsidieerde rechtsbijstand.

Behoefte en vraag

- Van de mensen in Nederland komt ongeveer **een derde in aanmerking** voor gesubsidieerde rechtsbijstand (er waren in 2024 ongeveer 5,6 miljoen Wrb-gerechtigden)
- In 2024 maakten **274.971 mensen** er gebruik van via ongeveer **380.000 toevoegingen** (6.491 toevoegingen per 100.000 Wrb-gerechtigden).
- Het aantal toevoegingen biedt beperkt zicht: verschillende onderzoeken tonen (herhaaldelijk) dat de **achterliggende behoefte aanzienlijk groter** is.
- De weg niet naar rechtsbijstand kunnen vinden door o.a. gebrek aan aanbod, zorgen over kosten, en handelingsverlegenheid spelen een belangrijke rol bij **niet-gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand**.

Aanbod sociaal advocaten

- In het stelsel zijn er ongeveer **120 advocaten actief per 100.000 Wrb-gerechtigden**, met ieder gemiddeld **54 toevoegingen**.
- De gemiddelde **hemelsbrede afstand** tussen rechtzoekende en kantoor advocaat **nam toe** de afgelopen jaren tot **27 km**.¹ In gebieden met meer aanbod is deze afstand vaak kleiner.
- In de regio's met **meer toevoegingen** is grofweg **meer aanbod**.
- Het gemiddelde aantal toevoegingen per advocaat **verschilt sterk per rechtsgebied en regio**.

¹ Enkel rechtzoekenden en advocaten met bekende locaties zijn meegenomen in de berekening. Voor ongeveer een derde van de toevoegingen was de exacte locatie niet te bepalen. Binnen het asiel- en vreemdelingenrecht en vreemdelingenbewaring zijn deze waarden vaker ontbrekend en minder passend bij de vraagstelling. Deze gegevens zijn daarom niet meegenomen.

Strafrecht

- Binnen het strafrecht zijn er per 100.000 Wrb-gerechtigden **51 advocaten actief** en **1.947 toevoegingen**. Gemiddeld zijn er **39 toevoegingen per advocaat** afgegeven. De gemiddelde hemelsbrede afstand tussen rechtzoekende en advocaat is **30 kilometer**.²

Personen- en familierecht

- Binnen het personen- en familierecht (echtscheidingsgerelateerd) zijn er per 100.000 Wrb-gerechtigden **43 advocaten actief** en **890 toevoegingen**. Gemiddeld zijn er **21 toevoegingen per advocaat** afgegeven. De gemiddelde hemelsbrede afstand tussen rechtzoekende en advocaat is **17 kilometer**.

Sociale voorzieningen

- Binnen het sociaal zekerheidsrecht zijn er per 100.000 Wrb-gerechtigden **16 advocaten actief** en **176 toevoegingen**. Gemiddeld zijn er **11 toevoegingen per advocaat** afgegeven. De gemiddelde hemelsbrede afstand tussen rechtzoekende en advocaat is **27 kilometer**.

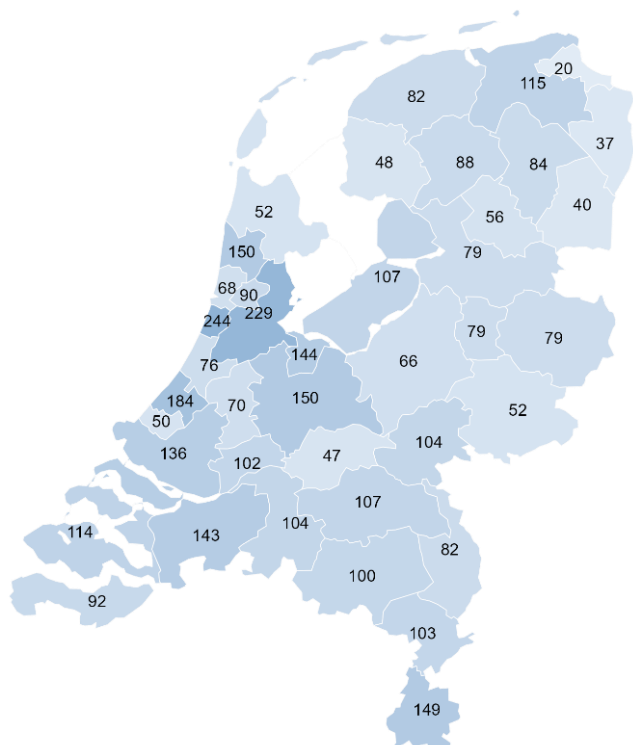
Huurrecht

- Binnen het huurrecht zijn er per 100.000 Wrb-gerechtigden **15 advocaten actief** en **214 toevoegingen**. Gemiddeld zijn er **14 toevoegingen per advocaat** afgegeven. De gemiddelde hemelsbrede afstand tussen rechtzoekende en advocaat is **18 kilometer**.

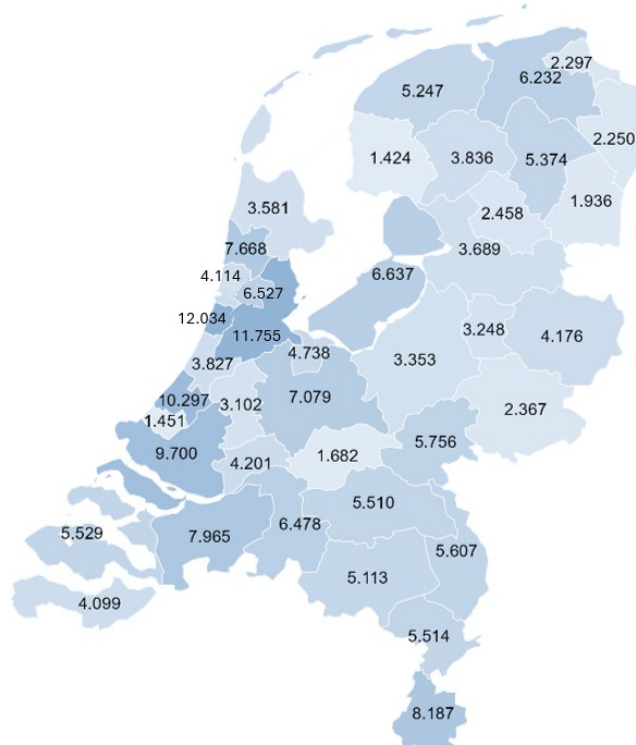
Arbeidsrecht

- Binnen het arbeidsrecht zijn er per 100.000 Wrb-gerechtigden **23 advocaten actief** en **206 toevoegingen**. Gemiddeld zijn er **9 toevoegingen per advocaat** afgegeven. De gemiddelde hemelsbrede afstand tussen rechtzoekende en advocaat is **18 kilometer**.

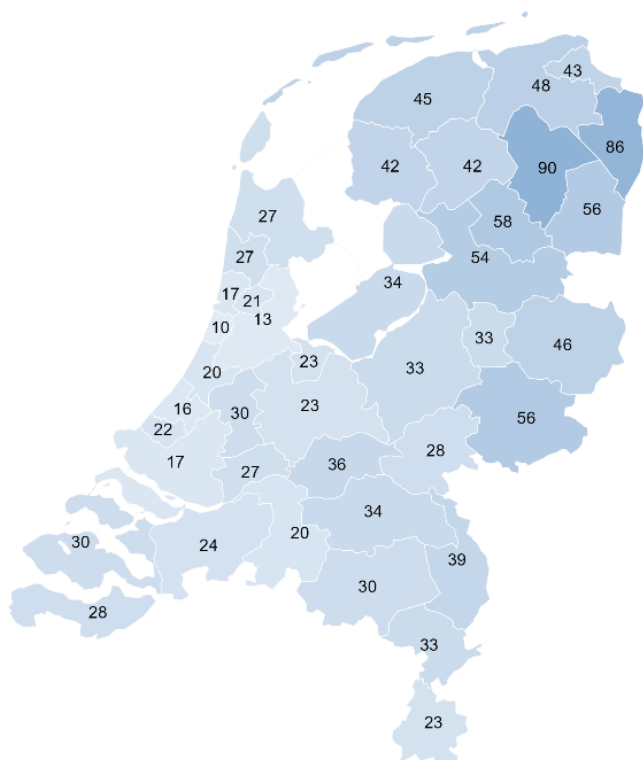
² Bij strafzaken reist de advocaat vaak naar de locatie waar de rechtzoekende verblijft (zoals het huis van bewaring of een gevangenis), terwijl bij andere rechtsgebieden meestal het omgekeerde het geval is.

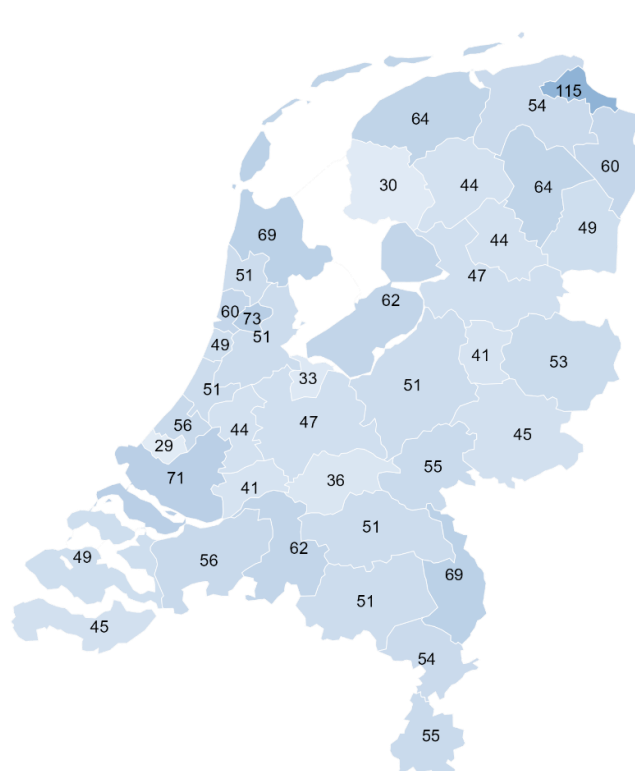
Figuur 1. Advocaten actief per 100.000 Wrb-gerechtigden.³

Figuur 2. Toevoegingen per 100.000 Wrb-gerechtigden.

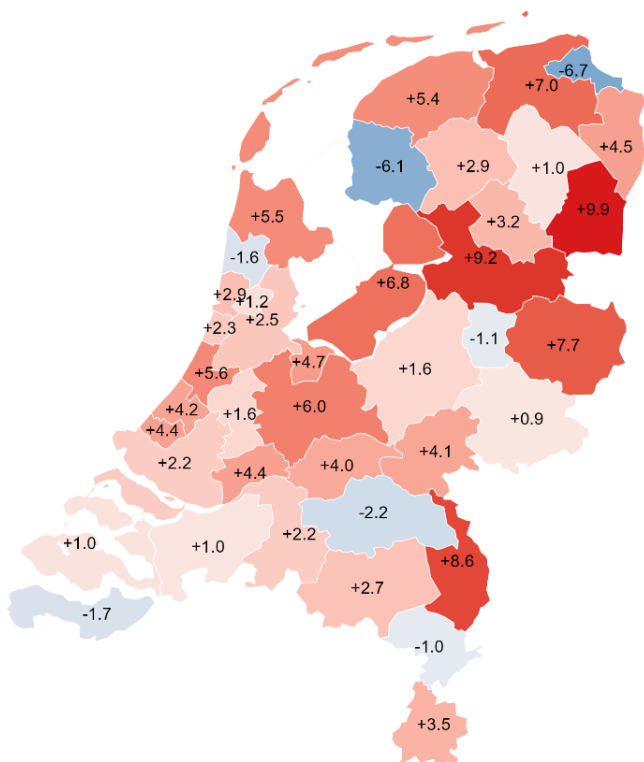

Figuur 3. Gemiddelde hemelsbrede afstand in kilometers tussen rechtzoekende en advocaat.

Figuur 4. Gemiddeld aantal afgegeven toevoegingen per advocaat.

³ Gegevens over Wrb-gerechtigden per COROP-gebied waren enkel voor 2023 beschikbaar, en enkel voor personen boven de 18 jaar.

Figuur 5. Verschil in gemiddelde hemelsbrede afstand in kilometers tussen rechtzoekende en advocaat tussen 2020 en 2024.

Bronnen

Kenniscentrum (2026). *Aanbod in beeld. Inzicht in ontwikkelingen rondom het aanbod in de sociale advocatuur.*

Kenniscentrum (2025). *Onzichtbare drempels. Verkennend veldonderzoek naar het niet-gebruik van rechtsbijstand in Roermond.*

WODC (2026). *Geschilbeslechtingsdelta burgers 2024.*

Zie ook: [Onderzoek en publicaties - raadvoorrechtsbijstand.org](https://onderzoek-en-publicaties-raadvoorrechtsbijstand.org)

Contact

Mr.dr. Jin Ho Verdonschot

Chief Science Officer

Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand

jh.verdonschot@rvr.org

kenniscentrum@rvr.org

+31 (0)6 50 15 40 29